

Lo Somaten

LIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus, Diumenge 30 de Juliol de 1899

Núm. 3.327

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornen els originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (FORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . .
provincies trimestre. . . . .
Extranger y Ultramar. . . . .
Anuncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d'una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

La que paga més

contribució de la pro-

Oberta tota la nit

es el millor remey pera combatre per crò-nica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

MOS

vincia.

Costums tipicas de Reus

ANADAS A SALOU

Una gran afició hi ha hagut en totes èpocas a anar a Salou quan la calor apreta. No soizament s'hi va pera pendrer banyos sino pera passar un dia lluny de las caborias y tresbals de ciutat, pera donar esbarjo a l'ànima que s'estroba encongada, a claparada per lo pés del treball diari; la gent van allí a respirar ayre fresch, a disfrutar las delicias d'aquellas platjas altres tems pleas de moviment y vida ja que hi anclavan naus de tota mena y que avuy se troban poch menys que oblidadas per los marins; a contemplar aquellas escalas de pedra que han sigut petjadas per tants personatjes ilustres per quin motiu Salou ocupa un lloch en la Historia, y tantas y tantas altres cosas que portan falaguers recorts jo contallas dels vells a la memoria.

Salou si no siguessin la gent de Reus permaneria mort y oblidat. No te movment ni vida propia. Al hivern hi viuen soizament alguns pescadors que lliensan tranquilament sas barquetes en aquellas ayguas generalment mansas y quietas, pera guanyar o pa de la familia. Are, al istiu es molt diferent, puig hi viuen algunas familias forasteras, malgrat lo poch sanitós que diuen que es, per haverhi per aquells encontorns molts estanyos, sent propens a agafar febras. Després cada dia son en gros número los banyistas que hi van y principalment los diumenges que hi acudeixen tanta gent que casi es impossib'e transitar per l'ample y casi únic carrer de Salou.

Avans quan encara no hi havia el tranvia las anadas a Salou eran mes bonicas y mes divertidas. A llavors hi anavan carros de tota mena que s'omplian de gent. Lo viatge durava cosa d'una hora y durant aquest temps la gatzara que s' feya es casi indescriptible. Los carros que s' veyan per la blanca carretera eran en gros número y tots ells plens de gatzars y ganxets que s' esgargamellavan cantant las cansons de moda en aquells temps, sentintse de tant en tant un crit del carreter acompanyat d' una garrotada pegada al pobre animal que anava arrastrant ab recansa la pesada càrrega. Quanta animació hi havia per aquella carretera avuy quieta! Quin moviment! Quins nuvols de pols s'alsavan baix las potas dels animals que corrian entaulant puntillo pera passar al davant d'un altre carro y arribar primer a Salou.

Aquellas platjas presentavan un aspecte magnífich ab la unió de carros que per la sorra hi havia escampats los quals servian de casillas pera despullarshi los banyistas y deixarhi la roba. Quin efecte mes bonich produhia y produheix, encara, aquella mar tant plana, tant macilena, d' aquell color blau verdós tant transparent, brodada de caparrons humans que surten a fló d'aygua amagantse quant alguna onada ls cobreix. Quina bellugadissa s'hi ven per dintre l'aygua! Quin moviment de gent que entrany surten.

Avans de que l' sol se'n anés a la posta tothom enganxava altre cop los carros emprenent la marxa cap a Reus. Al arribar a Mas Calbó, caseta rústica que s' troba a mitj camí y quin nom figura en la Historia per haverhi nascut San Bernat Calbó, tothom feya parada ja que allí venen beure y menjar. Tothom s'escampava per allí fentse petar lo brenar en mitj de las mes falaguers rialtes y bromas de bona llei.

Després pujavan altre cop als carros y emprenian de nou los canis entrant a Reus movent gran xibarrí per quin motiu sortian la gent per las portas pera veure arribar los carros de Salou.

Avuy aquestas anadas son completament diferents. De carros ja casi no n' hi va cap, tothom hi va ab lo tranvia. Pera ser lo viatge mes cómodo Per consegüent a Mas Calbó ja no s' hi atura hoy ningú, ni se senten aquells cants que omplian lo cor d'alegría, avuy sols se sent lo monòtono esbufech de la màquina que va arrastrant los cotxes silenciosament cap a Salou y plens de gent, pero una gent muda,

una gent que no canta, ni riu, ni s' diverteix. Quanta diferència!

PERE CAVALLE.

Torment

De temps enrera que va g sofrint, de temps enrera qu' estich patint.

Que s' el que m' passa dins de 'l meu cor? que s' el que m' causa el meu dolor?

Perque batega de die y ni? perque m' devora sempre e x neguit?

Prou ne rumia mon pensament, com mes rumia tinch mes torment.

Eavà ne busco trovar concol perque me puga curá 'l meu dolor.

Tota esperança ja m' ha fugit de que a gun die será finit.

Mon cor, de pena se morirà sense que logri remey trová.

Jo no puch viure, jo vull morir! La Mort que vinga prest cap a mi!

Tots t'aborreixen oh! dolça Mort; donchs, jo t' en crido. Abraçam fort!

Sega ma vida en un moment, prest am ta dalla prent mon torment!

Quand ma existencia n' hajas robat, mon mal llavoras será curat!

PLÀCIT VIDAL.

Malhauraces

I

Ple de fe, ple de coratge, en Severi feia corre la tralla de la seva justa critica contra tots els embrutadors de l'idea i de la paraula.

En Severi obrava, en el fons, mogut per la més santa indignació.

La mateixa virtut de la seva naturalesa excepcional va esser lo que, mitjaneant l'estudi, el va portar a encimerar-se pels monts blaus del pensament, a transitar pels esplendits pieranyos de la bellea. I gracies a la força de la seva voluntat, filla de la seva propia natura superior, en Severi va adquirir de molt jove una cultura tant extensa i tant intensa que, afavorida per l'inusitada carividencia del seu pensament, sintetic i escorcollador, li donava una gran potencia dialectica pera analisar la bondat o la falsetat de les obres, pera senyalar el camí de la llur redemptora esmena.

Cegat per l'idea, enamoradíssim de l'art, en Severi no s'adonava ni's preocupava de les iredes que al seu voltant promovien els seus implacables analisis, que mai s'aturaven davant de cap eufemisme. Una mena de fervor noble dirigia ls seus actes, els seus pensaments. I tot seguit va començar a exacerbar-se la multitud

dels vancuts vanitosos, superbiosos. Colectivament, un esperit hostil se va aixecar de per tot arreu contra'l temerari escriptor novell. I el regenerador, en Severi, convençut més que mai de la seva obra, va extremar aleshores encara més la subtilitat, la profunditat i la veritat dels seus raonaments analiticos, els qualtament semblava operar l'autopsia a tant de cossos corromputs que anaven pasturant enlleixint el món. I, sola les seves fuetades, la sanc gotejava de mica en mica, batzegadament, badant els dots impurs.

Peró el clamor de les protestes i de l'hostilitat, com per sorpresa, se va apagar immediatament, silenciosament. I va començar a produir-se un void moral i material a l'entorn del redemptor de la bellea i de l'idea. I el void moral i material se va convertir en una d'aqueixes guerres sordes que fenen la crudeltat de no oblidar mai, de no perdonar mai.

El terror que l' seu verb capava en els impugnats, cobria's enginyosament pel vel de l'indiferencia o del menyspreu. I, malevolament, aviat se va fer corre la ven de que'n Severi, pera crear una obra, era impotent, era capat. Fins un dia se li va llençar a la cara aqueix insult:

Aleshores, aprofitant un moment de solitud, en Severi va guaitar espaventadament en el fons de la seva ànima, per veure si descobria en ella la virtut generativa. I com que ell no va entregar-se seguidament a l'acció, s' va quedar ofuscat i no va veure. Se va créure dolorosament, ignominiosament esteril.

La redempció començava, però, a verificar-se en les ànimes pures de maldats, ignocentes de mesquinassa. Sense sapiguer-ho, ell va aixecar, poc temps després, als esperits juvenils, tot i enaltint-los, tot i adreçant-los pel camí de la regeneració i de l'esperança.

II

No se sab si va esser la fatalitat, no se sab si va esser l'ira de la multitud, però lo cert és que'n Severi es va veure complicat en un intent de revolució social, el qual va obligar-lo, d'encà dels primers dies, a expatriar-se.

D'aleshores endavant, una odissea moral i material va seguir fatidicament al fugitiu. Terra foranes, gent inconeguda, vida alarmadíssima. I l'angunia punyent no'l deixava quasi mai.

Peró davant de cada nova realitat ambient, l'ànima den Severi s'excitava i s'esmossava, s'enfortia i s'enaltia. Un foc sant enava escalfent la constantment; i ell mateix, a dintre seu, començava a experimentar la virtuosa cremor de les guspies.

En arribant al proxime del dolor, pera allengerrir-se entregava la seva imaginació clarividant al somni de la realitat. I a copia d'espectar-la, de somniar-la, va sentir de mica en mica formar-se i arrodonir-se a dintre la seva ànima una obra poderosa, una obra que, per lo inconcebible, per lo introbada, va fer bategar el seu cor brugidosament. En mitj de l'entussiasme febril que'l va cor-pendre, en Severi va començar, durant el seu desterro, a treballar l'obra concebuda i desitjada, danant-li forma viva. Va reconcentrar tant i tant en la seva obra les energies de la seva ànima i de la seva intel·ligencia, que en cada fragment de la primera se sentien palpitant les fibres totes de la seva natura d'elecció. Al terminarla, va semblar-li an ell que omplia'l deute ideal que am l'Humanitat havia contractat, el neixe.

Les grans equivocacions juridiques en la seva terra varen fer compondre allí que aquell desterrat era víctima d'un gran malentes. I les ànimes joves d'aquella encontrada varen treballar amb ardor pera rehabilitar-lo i repatriar-lo.

Després de les enguibes produides per les informilitats enomenades formalitats dels govèrns, se va con-segnir la deslliurar ca completa del desgraciat desterrat, a qui estimava encara algú en la seva patria.

Tall va tornar, com una criatura engrescada amb una joguina, tot cofoi am la seva obra.

III

I, en arribant, guaitava als joves amb una simpatia il·luminada, amb una afabilitat benevolent. Els mirava com als sants obrers de l'avenir, com als edificadors de la novella societat. Semblava que la seva ànima cer-

CRÓNICA

Observacions Meteorològiques

del dia 29 de Juliol de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Table with columns: Horas d'observació, Baròmetre aneròide, Grau d'humiditat, Pluja en 24 h, Aigua evap. en 24 h, Estat del cel, Observ. particular. Includes sub-tables for TEMPERATURAS and VENTS.

En lo número aparegut ahir del «Semnario Catòlico» y ab motiu d'un petit sueltu nostre per la mateixa publicació motivat, D. Carlos de Vera agafa la paleta de mestres de minyons...

Nos dol tindre d'entaular una polèmica respecte del catalanisme, precisament ab una persona que havia honrat ab sos treballs las columnas de nostra publicació.

Mes lo senyor D. Carlos de Vera ha volgut classificar als periòdics catalanistas y pera obrir càtedra devém dirli que no n'está prou al corrent.

Pera que nostres lectors judiquin dels coneixements de D. Carlos de Vera en aquest assumpto jutjin per lo següent párrafo de son escrit:

«A nuestro inocente modo de ver existen en Cataluña dos clases de separatistas. Unos hay que, llevados de su inquina a la madre patria, se darían de muy buena gana a Pateta, si Pateta les ofreciese libertarios de la Compañía de Castilla. Estos, que se llaman anexionistas, pueden llegar a ser, con el tiempo, no poco peligrosos. Tienen por órgano, con algunos interregnos, a La Veu de Catalunya, que estos dias se ha entusiasmado con los chillidos de cuatro mentecatos barceloneses».

De manera que Lo SOMATENT que tan bonas amistats ha guardat sempre ab «La Veu de Catalunya» se troba batejat de separatista per D. Carlos de Vera, lo mateix que «La Veu de Catalunya».

Y l' Bisbe de Barcelona Doctor Morgades y Gili y mossen Torres y Bages que ho es de Vich y mossen Collell, canonge de la mateixa Seo, son tres separatistas que s' darian a Pateta si Pateta los oferta lliurals de Castilla ja que son col-laboradors de «La Veu de Catalunya».

¡Quina llástima, que D. Carlos de Vera hagi coincidit aquesta vegada ab en Romero Robledo y ab en Lletjet en los mateixos atachs a las publicacions y als homes catalanistas!

De Catonia comunican als periòdics italians detalls importants de l'erupció del Etna.

A las vuyt de la nit del dia 20 s'elevá del cràter central un cono gigantesch de foch, embolicat en una broma espessa.

Com aquest fenomen ha coincidit ab los terremotos sentits en algunas localitats, se tem que uns y altres sian precursors d'una erupció formidable.

Per no haverse pogut acabar d'instalar lo «Circo Ecuastre» de la plassa de Sant Joan se suspengué la funció anunciada per ahir.

Lo debut tindrà lloch aquesta tarde ab una escullidíssima funció que s' repetirà a la nit.

No duptém que s' veurá plé a vessar ja que a jotar per los programes será un espectacle notable y que de molt temps no havíam pogut presenciar aquí a Reus.

Lo número extraordinari de «Lo Teatro Regional» es també molt notable. A mes de magnífichs dibuixos a varias tintas, publica treballs del Sr. «Cirilo», S. Murlans, V. Serra Boldú, J. P., Pere Cavallé, A. Rius J. Castellet Pont, M. Matabroca y Escachs y altres y ademés reparteix l'últim cupó del drama «Lo goch» y l' primer de la comedia de nostre paysá Sr. Quer «Galletas Jordán».

Hem sigut atentament invitats per assistir al concert que aquesta nit tindrà lloch en los jardins de la societat «Centro de Lectura» en lo cual hi pendrà part la Banda y l'Orfeo de la societat, y l'honrará lo senyor Gobernador civil de la provincia ab la seva assistencia.

Hem rebut lo número 9 de la notable revista «Pel y Ploma» que publica dos magnífichs dibuixos del privilegiat llapis d'en Casas. L'un es una xicota clorant una flor y l' altre es un magistral retrato de nostre poeta y pensador en Pompey Gener.

Lo text es també molt ameno.

L' Excm. Sr. D. Victor Balaguer se troba veranejant a Vilanova y Geltrú, sa vila natal.

La temperatura s' ha tornat a normalisar llubint altre cop lo sol ab tota sa forsa fent pujar mes y mes lo termòmetre.

qués en ells (la seva ànima que am tanta lleialtat havia combatut, la seva ànima que am tanta noblesa havia sofert despres) una mica de benevolença pera la seva obra. Puix ell, en el fons, no tenia consciencia del valer, o del no-valer d'aquesta, cego davant d'ella com el pare enamorat del fill, malgrat l'esperit precient que'l caracterisava tant i tant. No vol aixó pas dir que ell signés un amatent rastre de l'exit: ell enheleva que la seva obra tingués una alta trascendencia social, i que fos compresa.

L'obra s' va publicar, per fi, despres d'esperada amb ancia pel jovent. Aquest, però, havia heretat el punyent esperit critic de l'autor d'aquella.

L'obra tant patida, l'obra tant esperada, no va agradar a ningú. Va esser combatuda a un veritable furor per tothom, sobretot pel jovent, el qual li calificava amb ira d'engany intel-lectual, perque amb ella, segons ell, s'havia volgut sorprendre la bona fé dels joves.

Malgrat l'esperit ample i innovador que per tot arreu dominava, no l'entenien. Tot lo més que alguns dels critics més desvatllats li varen concedir va esser que era un resultat boig de tots els problemes que fins aleshores havien preocupat al món, per l'ànima estranya, però forta, que en el libre s'oferia; la qual, am tot, més aviat semblava filla del joc d'una imaginació intel-lectual esbojerrada.

IV

No obstant el seu esperit seré, l'autor d'aquell libre va rebre un cop mortal. I, aleshores, el cor se li va agrejar i l'intel·ligencia se li va ofuscar.

Tot el jovent va separar-se d'ell, com d'un contaminat, perque no sentia ni comprenia ja, a despit de la seva primitiva critica, l'ànima de l'epoca contemporanea. Ans ell la desflorava d'una manera folia.

D'aleshores endavant, en Severi va anar existint am la tortura d'experimentar-se un vuid a dintre el cor, una amargura a dintre la seva ànima. Pera alleugerir-s'en, se va entregar més apassionadament i més implacablement que abans a criticar l'esperit i l'art decadentistes d'aquells joves. Les seves fuetades feien de vegades mal, però sempre inutilment.

Tothom atribuia aixó al despit del seu fracàs. I, para ignominia, tothom li ho retreia. D'aquí que la seva obra comencés a constituir per ell la llaga quel consumia, d'aquí que ell se disposés a menysprear-la dolorosament.

I ell va anar vivint així, sempre am l'ànima recargolada, fins que va morir en el més gran silenci.

Lo que és la trágica fatalitat de les coses. Com que l'ensorrada de la seva obra va apagar completament la seva ànima, que abans havia mostrat en tot videncia, en Severi no va teair sisquera l'intuició de que am la seva obra ell havia sobrepassat il·luminadament l'esperit de la seva epoca, preludiant ja la nova. Per xó les generacions futures li varen aixecar, en un recó de la llar ànima, el simbolic pedestal que s' consagra al geni. Elles sols se varen fixar en l'obra mestre, en la superior ane l'home que la va infantar. I anatematizaren al jovent d'abans que, per incomprensió, va menysprear an el geni.

II JOAN PEREZ JORBA.

Madrid, 20 Juliol, 99.

Desditxa

Pobre noia! hac-ell pervindre tant ditxós que s' veia alçar pera gaudir-lo en braços de l' seu amant, d'ençà de la mort d' Ell que s' havia transformat tot en penes que una aimada sol passar al veurés arrencat per sempre mes al Ens del seu únic pensament. Hac-ells dies tant ditxosos, tant allegres, passaren ja per no tornar y sens deixar rastre de sa dolor; hac-eyla ditxa d' Eyla s' havia prés en sentiments i llurs recordanses en plors.

Pobrel! q'ants eren els que la compadien! Plorava i volien aconçolar-la éssent en debades tot sforç. Stava neguitosa i fins melancholica; en sa imaginació no veia mes que l'imatje del amant mort.

Era tant febroc el seu pensament, qu' a voltes dins son si creia sentir una veu que li deia que no era mort, qu' allá al Fossar llur sperit vivia, sospirava... sospirava per eyla.

Havie passat temps, y les penes encare no finien; sols augmentaven, augmentaven com meteix ho feient ses stranyes imaginacions. Era un cor sense esperansa, anyorant el temps passat de glorie i el present perdut!...

A voltes se la veie al cap-al tart a dins del Fossar, agenollada a demunt sa tomba, plorant i besant les flors qu' havient sortit al voltant d'eyla. Hac-eyles flors, an Eyla n' li semblaven com les altres, s'ipo sortides per la força del sentiment d' Ell, y de l' anyoransa que sentia per sa aimada; totes eren d' un color, s'blaimades i semblaven d' ànima malalta. Les muylava am ses llàgrimes, i fins semblava que somreien i treien vida.

Qui sab si era l' un sentiment que s' comunicava am l' altre! Qui sab si hac-eyles flors eren lo sperit del seu amant que li deia sa imaginació!...

ANTON ISERN.

Lo Banch d' Espanya ha disposat que tant a Madrid com en las Sucursals s' admetin de nou en garantia de préstams y créditos los bitllets hipotecaris de la isla de Cuba y las obligaciones del Tesor de Filipinas en la mateixa forma que les dels demes Deutes del Estat.

Se ha convocat a segon exámen als aspirants a comptadors que presentaren certificat d' enfermetat y que per aquest motiu no acudiren al primer cridament.

L'egim en La Provincia de Tarragona:

«Cumplint ordres del gelós senyor Inspector de policia, encaminadas a la vigilancia de subjectes sospitosos, fou ahir detinguda per los agents d' ordre públich, una familia de gitanos que havia sentat sos reals en aquesta ciutat, sent immediatament expulsats d'aquest terme municipal».

Trasladém la noticia a qui correspongui per si venen a visitar nostra ciutat.

Segons los datos oficials de la Direcció general d' Agricultura, Industria y Comers, existeixen en la actualitat 34 provincias invadidas per la plaga filoxerica, cual extensió compren 170.934 hectáreas de terreno.

Lo dimars próxim es esperat en Tarragona lo magnífich trasatlántich «Martín Saenz» lo cual condueix un important carregament de dogas.

Lo doctor Robert ha enviat l' següent telégrama a Madrid:

«Alcalde de Barcelona al ministro de la Gobernación.—Protesto enérgicamente vils palabras pronunciadas per en Romero Robledo, pero comprendo al senyor Ministro que no puch decorosamente continuar frente a Alcañia Barcelona baix pes calumnia, si el Govern no fa defensa dels meus actes y de ma persona.—Robert»

Comunican de San Sebastián, que l' famos violinista Sarasate estrenará molt prompte en aquella capital sas dos últimas composicions.

Una d' elles la titula «Miramar» y está dedicada a S. M. la Reina Regent.

Han sigut nombrats catèdratichs del Institut de Tarragona don Joseph Serrano y del d' aquesta ciutat don Joan de O. Carreras.

Llegim en un colega de Barcelona:

«En lo Passatge dels «Canteros», aprop de Montjuich, foren detinguts al cap al tart d' ahir tres subjectes acusats de que provists d' armas de foch y blancas, amenssavan de mort a quantas personas trobavan al pas. Als detinguts se ls hi ocuparen bitllets falsos del Banch d' Espanya y diferentes ferramentas».

Lo recaudet ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentes especies, puja a pesetas 1179'45

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Abdón. Sant de demà.—Sant Ignasi de Loyola.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27. Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d' ahir.

Table with columns: Interior, Orenses, S. Juan, Norts, Fransas, Filipinas, Exterior, París. Values for various locations like Cuba, Aduanas, Almazas, etc.

Se reben ordres pera operacions de Bolsé. Compra y venta al contat de tota classe de valores cotisables de Bolsé. Descompte de cupens y compra de monedas d' or de tots los paissos.

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS. CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Table with columns: Interior, Exterior, Amortizable, Cubas 1896, Cubas 1890, Exterior París, París. Values for Aduanas, Norts, Fransas, Filipinas, Obs. 6 0/0, Id. 3 0/0, GIROS, Londres.

Anuncis particulars

LLET PURA DE VACA

VAGAS SUISSAS Hort de Pau Abelló

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de comprendre, la societat «Gas Reusense» acaba de fixar preus inverossímils al fluit elèctric...

Table with 3 columns: Description of lamps and power, and Price in Ptas. (Ptas.)

AVIS

Per acord del Il·lm. senyor Director general de Correus y Telégrafos se convoca a concurs als propietaris de fincas urbanas de Reus...

En las proposicions s'ha de fer constar que las obras d'instalació de la oficina han d'esser de compte dels proponents...

Telégramas

Madrid 29. Se diu que l'comte de las Almenas pensa fer avny una pregunta en lo Senat que potser provoqui un ruidós incident. —Lo senyor Paraiso, s gons diuhen de Panticosa, ehont se troba, pensa celebrar variis «meetings» de propaganda...

las tareas parlamentarias en lo Congrès. Las del Senat se creu que acabarà a lo diumenge.

La Haya.—S'ha confirmat la noticia de que en la reunió magna celebrada aquesta tarde baix la presidencia de M. Staal, ha sigut aprobat definitivament lo conveni relatiu al arbitratje.

—Londres.—M. Chamberlain ha manifestat en la Cambra dels comuns que las últimas proposicions de M. Kruger indican un progrés; pero que es molt d'pòts que s dongui als wittlanders una representació llegislativa suficient...

—Lord Salisbury, contestant a variis oradors, ha dit que, en son concepte, si las últimas concessions de M. Kruger son llealment aplicadas a fi de borrar la desigualtat de rassa, se pot esperar una solució pacífica.

—Nova York.—Han sortit dos barcos de guerra nortamericans para Santo Domingo, per por a que ocorrin desordres a consecuencia de l'agitació que regna en dita república.

Lo govern dominicà ha adoptat midas de repressió.

—Lo «ECHO de Paris» publica una informació practicada per M. Guesnay de Beanrepaire relativa a Dreyfus, la qual comprén las declaraciones de 31 testimonis

respecte la conducta de Dreyfus y de sus relaciones ab variis oficiales extranjeros.

—Londres.—Lo «Morning Post» publica un telegrama de Washington en lo que s diu que circula l rumor de que en lo departament de la Guerra s estudia la conveniencia de sotmetre al general Otis a un consell de guerra.

—Rio Janeiro.—En lo projecte de presupuestos sol·més al Congrès se consignan para 'ls ingresos 285 418 milions de reis en paper y 19.321 milions en or y para 'ls gastos 267.109 milions en paper y 31.641 milions en or.

—Telegramas de Bombay comunican que fins la fetxa han ocorregut a Poowa 150 cassos de peste bubónica que han ocasionat més de 100 morts.

Diversions públicas

CIRCO ECUESTRE FEIJOO

Situat a la Plassa del Hospital

Extraordinarias funciones para avny, tarde y nit, prenenthi part tots los artistas de la companyia.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Gas Reusense

Alumbrat elèctric

Establert ja 'l servey del alumbrat elèctric, aquesta Societat suministrarà lo fluit ahont vulga que s demani, desde la posta a la sortida del Sol, baix los mateixos preus establerts, a saber:

Table with 3 columns: Lamp type and power, Price per month, and Price per hour

UN KILOWAT-HORA (que representa aproximadament lo consum d'una làmpara de 10 bujias durant trenta horas) pessetas 0'50.

Així mateix continuarà practicant gratuïtament las instalacions particulars.

Reus 19 de Maig de 1899.—L' Administrador

Singles 12 REUS

LLIBRERIA

Singles 12 REUS

Cumplert assortit d' objectes d' escriptori. Id. id. de llibres de 1, ensenyansa. Id. id. de llibres ratllats. Id. id. de tota classe de paper. Plomas, quaderns, carnets, llapis etc. etc.

TOT A PREUS VENTATJOSOS.

No vos equivoquéu.—Singlers, 12.—Reus.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrarà forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continu a la vegada que extraordinarias condicions d' economia en lo cost de compra y consum...

En aquestas oficinas se facilitaràn cnanta classe de datos sían necessaris. Reus 9 Juny 1899.—Per la Electra Reusense, LO DIRECTOR.

FIRAS DE SANT JAUME

PERA REGALOS

CASA PORTA

- CORBATA PERA SENYOR de seta superior 1'25 pessetas.—Tres corbatás 3 pessetas. REFAJOS PERA SENYORA de percal festonejat 2'00 pessetas. Idem id. id. de id. ab bolant 2'50 id, Idem ZEFIR superior calitat y lavable 3'50 id. Idem YATEN elegantissim ab intredor y punta y bolant parisench 7 pessetas. TRAJOS DE BANY para senyora y nenas desde 5 pessetas. MOCADORS para butxaca ab cenefa y variat assortit de dibuixos desde 4 Ptas. dotzena. BRUSAS PERA SENYORA extens assortit. CORTES de vestit desde 2'50 pessetas.

INSTITUT VACUNÓGENO SUÍS LAUSSANNE

Dipòsit exclusiu a Reus

D. ANTON SERRA (farmacèutich)

Arrabal Santa Anna, 80.

LINEA	Plas.	PULPA	Plas.
Tubo pera 2 ó 3 vacunas.	1'00	Placas pera 3 á 4 vacunas.	1'50
Tubo pera 8 á 10 vacunas.	1'50	Placas pera 6 á 8 vacunas.	3'00
Tubo pera 20 á 25 vacunas.	3'00	Frascos pera 25 vacunas.	8'00
Estoig ab 5 tubos para 2 á 3 vacunas.	4'00	Frascos pera 50 vacunas.	15'00

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PER US DELS PLANTADORS
DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interès actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en ell, á més de donar-se compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurn de Noya, s'hi troben explicadas ab claretat totes aquelles operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del neu cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc;** seguit d'altres no menos importants datos molt dignes de tenir-se en compte sobre la manera de conduir la verema, modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuydados de que deuen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més pràctichs é inteligents viticultors d'Espanya y Fransa; tot ab lo fi d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que pugua compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum en octau de més de 400 pàgines en bon paper y clara impressió, enquadrnat á la holandesa y s ven en aquesta imprenta, al preu de **UNA PESSETA.**

ACREDITADAS ESPECIALITATS

DE CANALDA
PREMIADAS AB MEDALLA D'OR

en las exposicions Mercantil, Industrial y Agrícola celebradas en la ciutat de Tortosa, en la internacional de Brusselas, any 1891, en lo Concurs internacional de Saint-Gilles y gran Diploma d'honor, any 1892 y ab medalla de plata en la Exposició Regional de Lugo, any 1896.

TINTURA CANALDA PERFECCIONADA

para teñir lo cabell y la barba

LA MES ECONOMICA QUE S CONEIX Y DE POSITIVS RESULTATS
Enforteix, hermozeja, rejuveneix y es rápida en lo modo d' obrar, donchs bastan uns 20 ó 30 minuts pera recobrar lo cabell ó barba, son primitiu color, per blancs que estiguin.—**AMPOLLA 2 PESSETAS**

Ferrocarril econòmic de Reus á Salou

Servey de trens de viatgers
que regirà desde 1 de Juliol de 1899.

SORTIDAS DE REUS		SORTIDAS DE SALOU	
Matí		Matí	
Tren núm. 2 á las 4'10	Tren núm. 1 á las 4'58		
» 12 » 5'45	» 11 » 6'30		
» 14 » 7'20	» 13 » 7'21		
» 16 » 8'09	» 15 » 8'10		
» 4 » 9'00	» 17 » 10'01		
» 20 » 10'48	» 3 » 10'49		
Tarde		Tarde	
Tren núm. 22 á las 12'35	Tren núm. 25 á las 2'33		
» 6 » 2'32	» 27 » 3'15		
» 26 » 3'14	» 29 » 3'57		
» 28 » 3'56	» 31 » 4'39		
» 30 » 4'37	» 33 » 5'21		
» 32 » 5'20	» 35 » 6'03		
» 34 » 6'02	» 37 » 6'45		
» 36 » 6'44			
Nit		Nit	
Tren núm. 38 á las 7'24	Tren núm. 39 á las 7'25		
	» 41 » 8'15		

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Agost de 1899

Linea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Agost directament pera Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y ràpid vapor francés.

ITALIE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo, y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Agost lo vapor **Les Andes**
lo dia de

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C., Plasá de Palacio.—Barcelona.

BANCH HIPOTECARI D' ESPANYA

Préstams hipotecaris al 5 per 100 d' interès anyal
Amortisables á llarch plasso de 5 á 50 anys

Ab garantia de fincas
rústicas y urbanas.

Acabadas las anualitats que s' hagin pactat queda la finca lliure pera 'l propietari, sens necessitat de cap gasto, ni tenir allavors que reembolsar cap part del capital. Ademés, lo Banch, accepta en qualsevol época lo reembolso total ó parcial del préstam. No importa que las fincas estiguin hipotecadas. No s' admeten préstams inferiors á 5.000 pessetas. Pera més informes al Agent de dit Banch

JOAQUIM SOCIATS.—Carrer Santa Anna, núm. 26.—Reus

PERA ADOB DE TOTOS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMJADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

Lo més econòmic, lo més efícas, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

balx garantia del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZUE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGRS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA